

PETAR STRCIĆ

RELACIJA ŠTABA IV ARMije GENERALŠTABU JUGOSLAVENSKE ARMije O OSLOBOĐENJU OTOKA KRKA 1945. GODINE

Oslobođenje otoka Krka bilo je početkom travnja 1945. godine preduvjet za dalje uspješno kretanje Jugoslavenske armije. Naime, oslobođilačke su se jedinice na kopnu našle gotovo pred Rijekom,¹ a time i pred Istrom i Slovenskim primorjem; no, trebalo je morskim putem krenuti u oslobođenje ostalih Kvarnerskih otoka, ali i Istre i dalje. Neprijatelj na otoku Krku mogao je donekle omesti uspješno odvijanje obje velike akcije, pa se tako krenulo u oslobođenje tog otoka upravo 17. travnja 1945. godine.

Stanovnici otoka Krka nisu nespremni dočekali oslobođilačke jedinice — ustvrdio je vojni historičar Andelko Kalpić govoreći o počecima NOB-a: »Na Kvarnerskim otocima Partija je imala najjače uporište na o. Krku«.² Naime, Krk je već prije rata imao razvijen napredni revolucionarni pokret do te mjere da je uoči rata imao i vlastiti Kotarski komitet KPH.³ God. 1941. dobio je i Kotarski komitet SKOJ-a. Ukratko, otočki NOR i socijalistička revolucija razvijale su se kao cijeloviti dio NOB-a na susjednom kopnu, tako da je, npr., krajem

¹ Velimir Terzić, Damilo Jauković, Fabijan Trgo, Slobodan Stambolić, Franta Komel, Jovo Puzigaća, Lazo Bogeski, Dimitrije Trifunović, Dimitrije Brajušković, Slobodan Grujić, Miroslav Stepančić, Mitar Đurišić, Vojmir Kljaković i Dušan Stajnić, *Završne operacije za oslobođenje Jugoslavije 1944—1945*. Vojnoistorijski institut Jugoslavenske narodne armije, Beograd 1957, str. 512; Dradutin Grgurević, *Devetnaesta sjevernodalmatinska divizija*. Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske, Zagreb 1964, str. 193 i dalje.

² Andelko Kalpić, *Povezanost Hrvatskog primorja i Dalmacije u oslobođilačkoj borbi na Jadranu*. Naše more, XX, 6, Dubrovnik, 31. XII 1973, str. 247, bilj. 2.

³ Bosiljka Janjatović — Petar Strčić, *O radničkom pokretu na otoku Krku do osnivanja čelije KPJ 1933. godine*. Krčki zbornik 5, 1972, str. 109—122, i *Uoči revolucije. Radnički pokret i ctok Krk do 1941. g.* Dometi 11—12 Rijeka 1971, str. 47—51; Ivan Galjanić, *Cetrtdeset godina SKJ na otoku Krku*. Krčki zbornik 6, Krk 1975, str. 14 i dalje.

1944. god. otok imao vrlo razvijenu narodnu vlast: 38 seoskih i 8 općinskih NOO-a te Kotarski NOO.⁴ Na samom otoku djelovala je i borbena grupa.⁵

Mnogi stanovnici znali su za datum kad će se izvršiti oslobođenje otoka Krka. Društveno-političke organizacije pripremile su se za doček jedinica JA, u kojima je bilo i boraca s otoka. Borci borbenih grupa pripremali su se da budu vodiči.⁶ Konačno je 17. travnja 1945. godine — u borbenoj akciji koja je trajala napuni dan, oslobođen otok Krk.

U oslobođenju otoka sudjelovali su borci 26. dalmatinske udarne divizije 4. armije Jugoslavenske armije, i to borci iz 1. udarne (proleteriske), 11. udarne i 3. prekomorske brigade, borci Pomorske komande sjevernog Jadrana Jugoslavenske mornarice iz Kvarnerskog odreda pomorske pješadije, Kvarnerskog pomorskog sastava i Sekcije za pomorski saobraćaj.⁷ Dakako, u borbama su sudjelovale i borbene grupe, ilegalci i drugi stanovnici otoka.⁸

Prema dosad prikupljenim podacima prigodom borbi za oslobođenje otoka Krka, 17. travnja 1945. godine, palo je 16⁹ ili 17 boraca,¹⁰ te jedna žrtva.¹¹

U prilogu objavljujem izvještaj Štaba 4. armije Jugoslavenske armije koji je napisan 27. svibnja 1945. godine i, zatim, dostavljen Generalštabu Jugoslavenske armije kao »borbena relacija za desant na otok Krk«. Izvještaj je cijelovit pogled na pripreme i tok oslobođenja našeg najvećeg otoka. Koliko mi je poznato — relacija do sada nije objavljivana. Nalazi se u Arhivu Vojnoistorijskog instituta u Beogradu, pod. br. reg. 3—1/3 F, K 312 A. Dokument je pisan na pisačem stroju, latinicom; izvornik je s potpisima i pečatom primioca. Relaciju objavljujem u izvornom obliku. Ispravio sam samo očite daktilografske greške.

⁴ Petar Strčić, *Zapisnici sjednica Okružnog narodnooslobodilačkog odbora za Hrvatsko primorje 1943—1945. godine*. Historijski arhivi Rijeke i Pazina, Rijeka 1975, str. 268—269.

⁵ Anton Ljutić, *Mornarička udarna grupa na Krku*. U zborniku: Iz oslobođilačkog rata na Jadranu. Mala biblioteka JRM, sv. 4, Split 1953, str. 81—85, i u Zborniku Drugog pomorskog obalnog sektora Mornarice NOVJ. Izdanje u povodu tridesete godišnjice pobjede nad fašizmom, Rijeka 1975, str. 103—104.

⁶ Petar Strčić, *O oslobođenju otoka Krka 1945. godine*. Krčki zbornik 7, 1976, str. 66.

⁷ Osim sadržaja Priloga, usp. i Vojmir Kljaković, *Oslobođenje otoka Krka aprila 1945. godine*. Krčki zbornik 1, 1970, str. 7—16; P. Strčić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. dj., te bilješke u obje radnje.

⁸ P. Strčić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. dj., na više mjesta.

⁹ Usp. Prilog, te Zbornik dokumenata i podataka o narodnooslobodilačkom ratu naroda Jugoslavije, IX, 4, str. 327.

¹⁰ Zbornik, VIII, 3, str. 552.

¹¹ Imena i detaljnije podatke v. P. Strčić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. dj., str. 71—72.

ŠTAB IV. ARMije
OPERATIVNO ODJELJENJE
»Op« Br. 176
27-V-1945 god.¹²

GENERALSTABU JUGOSLAVENSKE ARMije

BORBENA RELACIJA
ZA DESANT NA OTOK
K R K

Pripreme. Za izvršenje desanta na otok Krk bila je predviđena XXVI Divizija.¹³

Po završenoj akciji u Senju i Sv. Jurju¹⁴ jedinice XXVI Divizije nalazile su se na prostoriji Sv. Juraj — Senj. Sa ove prostorije imalo je uslijediti ukrcavanje jedinica i prevoz morem na otok Krk.

U operacijama su sudjelovale: I Dalmatinska Proleterska brigada i XI Udarna brigada, dok su dva bataljona III Prekomorske brigade bili u divizijskoj rezervi.¹⁵

Veće snage nisu bile potrebne obzirom na jačinu i raspored neprijateljskih snaga na otoku Krku.

Opis položaja (bojišta) Otok Krk svojom konfiguracijom i pokrivenošću dozvoljava upotrebu raznih rodova vojske. Otok je djelomično pošumljen a djelomično gol i krševit. Podesno je za podiljanje, prebacivanje jedinica kao i za izvršenje napada. Odbrana otoka otežana je obzirom na razvučenost otoka a pogotovo nije moguće sa manjim snagama.

¹² Pečat s petokrakom zvijezdom; riječi odnosno brojevi »Op«, 176. 27. V 1945. upisani su tintom.

¹³ O 26. diviziji (dalmatinskoj) objavljeno je relativno dosta literature. Usp., npr., Fabijan Trgo, *Dvadesetšesta divizija (dalmatinska)*. Vojna enciklopedija 2, Beograd 1959, str. 677—678, i drugo izdanje, 2, 1971, str. 590—592. Podrobniju lit. usp. P. Stričić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. dj., str. 77—78, bilj. 33.

¹⁴ Legionari i ustaše pokušali su pružiti zadnji ozbiljniji otpor u senjskom području; no, i ostaci legionarske 392. (Croatische-Infanterie-Division »Blaue Division«) i ustaško-domobranske 11. divizije su uništeni. V. Terzić i dr., *Završne operacije*, n. dj., str. 506—508; Zbornik, IX, 4, str. 213—218.

¹⁵ Usp., npr., Vinko Branica, *Prva dalmatinska udarna brigada*. U: Proleterske brigade. Vojna enciklopedija 7, Beograd 1965, str. 505—506, i drugo izd., 7, 1974, str. 381—382; Fabijan Trgo — Rade Guberina, *Jedanaesta dalmatinska brigada*. I. izd., 1959, str. 371, odnosno 2, 1971, str. 319—320; Radule Buturović — Albert Klun, *Tretja prekomorska brigada*. Knjižnica NOV in POS 25—II, Nova Gorica 1967. Podrobnejše podatke o ovim jedinicama v. u lit. navedenu: P. Stričić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. dj., str. 76—78, bilj. 33, 35, 36, 39.

Uvale za iskrcavanje pogodne su i vezane sa unutrašnjosti otoka naročito sa najvažnijim neprijateljskim uporištima.¹⁶

Glavna neprijateljska uporišta su bila na Krku¹⁷ zatim u Omišlju i Malinskoj. Ovi položaji su bili od ranije utvrđeni i pripremljeni za odbranu. Osim toga neprijatelj se je zadržavao u naseljenim mjestima na zapadnoj i južnoj obali otoka.¹⁸

Operativna situacija.

a) neprijateljska

Sa snagama kojima je neprijatelj raspolagao odlučio (je) da brani ovaj otok jer gubitkom Krka gubi i svaku kontrolu kvarnerskog zaljeva. Neprijatelj je imao mogućnost da dovuće pojačanja sa kopna sa prostorije Kraljevica — Rijeka. Ovo mu je bilo omogućeno radi blizine otoka kopnu ali ovaj slučaj nije uslijedio radi velike brzine kojom je svladana čitava posada na otoku.

b) Vlastita operativna situacija.

Nakon oslobođenja otoka Raba¹⁹ operativna situacija je bila povoljna. Naglo nadiranje IV armije u pravcu Gospić — Otočac tražilo je da se čim prije oslobodi luka Senj i ovu odredi kao bazu za snabdjevanje IV Armije morskim putem do Senja.²⁰ Ovu luku se nije moglo koristiti tako dugo dok je bio otok Krk u neprijateljskim rukama jer je ovaj bio u stanju da luku tuče artiljerijom te time onemogući svaki veći morski saobraćaj. Stoga razloga situacija je nalagala da se izvrši desant na Krk i da se uništi neprijateljski garnizon.

Izgledi za izvršenje desanta bili su povoljni budući da je otok Krk vrlo blizu kopna i nije bilo potrebno da se trupe prebacuju na duže distance. Prebacivanje trupa moglo je uslijediti u toku jedne noći što je omogućilo iznenađenje neprijatelja.

Razvoj operacija

Desant na otok Krk trebao je uslijediti 15. IV ali kako je toga dana vladala jaka bura to se desant sa malim bro-

¹⁶ Općenito o položaju otoka usp. Ratimir Kalmeta, *Geografski položaj otoka Krka*, Krčku zbornik 1, 1970, str. 19—58.

¹⁷ Zapravo: u Krku.

¹⁸ Neprijateljska su uporišta bila još u Baški, Staroj Baški i Puntu. U ostala je mjesta neprijatelj povremeno dolazio gotovo do samog 17. travnja. P. Strčić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. n., na više mjesta.

¹⁹ Otok Rab je oslobođen 12. IV 1945. godine. V. Terzić i dr., *Završne operacije*, n. dj., str. 509—510.

²⁰ Senj je oslobođen 9. travnja 1945. godine. Isto, str. 506—507.

dićima nije mogao izvršiti pa je stoga odložen za slijedeći dan t. j. 16. IV 1945.

I i XI brigada iskrcala je svaka po jedan bataljon između 21 i 22 sata u Vrbniku i Sv. Marku²¹ koji su imali zadatku da stvori mostobran za glavninu svojih brigada. Iskrcavanje je usljedilo bez neprijateljskog ometanja.

Odmah nakon iskrcavanja uspostavljena je veza sa izviđačkom četom divizije koja se je iskrcala još 13. IV i prikupila potrebne podatke.

Izmedju 24.00 i 01.00 časova izvršeno je iskrcavanje glavnina brigada i to:

XI Udarna brigada u pristaništu Vrbnik

I Dalm. Proleterska brigada u pristaništu Marak.

Iza brigada iskrcan je i jedan bataljon III Prekomorske Udarne brigade kao divizijska rezerva na otoku dok je jedan bataljon ostao kao rezerva u Senju. Pored toga iskrčani su djelovi za vezu i hirurška ekipa. Jedinice za snabdevanje hranom i municijom ostale su u Senju. Iskrcavanje svih djelova divizije proteklo je brzo, u redu i tačno po unapred predviđenom planu.

Tok akcije

17. IV oko 10.0 — precrtno, op. P. S.) 01.00 sat odmah po izvršenom iskrcavanju brigade su nastupale određenim pravcima radi izbijanja na polazne položaje za napad. Do 07.00 časova brigade su izbile:

I. Dalm. Proleterska brigada sa tri bataljona na liniju Sv. Vid²² — Dubašnica s jednim bataljonom jedan kilometar južno od Omišlja.

XI Dalmatinska brigada izbila je na liniju Valhrusti — Kornić — Muraj — Klačić, orijentišući tri bataljona prema mjestu Krku a jedan prema Aleksandrovu.²³

Za to vreme ostao je bataljon III brigade prema raspolodu u rezervi na prostoru sela Garica a djelovi za vezu uspostavili su telefonsku vezu sa svim jedinicama.

U međuvremenu iskrcala su se i dva bataljona mornaričke pešadije u zaljevu Velaluka radi napada na Baškanovu.

²¹ Pod Sv. Markom ne misli se na otočić Sv. Marko nedaleko Omišlja, već na obalu ispod sela Resika u vrbičkom kraju.

²² Misli se na Sv. Vid Miholjice a ne na dobrinjski Sv. Vid.

²³ U to doba se Punat više nije zvao Aleksandrovo. Ovo ime Punat je službeno nosio u jednom razdoblju između dva svjetska rata, ali narod ga nije primio.

Napad je trebao da otpočne u 08.00 časova ali je zbog čekanja na avijaciju i topovnjaču koji ipak nisu došli,²⁴ otpočeo tek u 08.30 časova.

U 09.00 časova ugrožena iskrcavanjem mornaričke pešadije, predala se bez borbe neprijateljska posada u Baškanovoj a odmah iza toga i nekolicina koji su bili u Baška-staroj.²⁵

U 09.10 časova djelovi XI udarne brigade izbili su u Aleksandrovo²⁶ čija se posada nakon neznatnog otpora predala sa čitavim materijalom.

Kroz to vrijeme do 09.30 časova XI udarna brigada potpuno je opkolila grad Krk i neprijatelj se je povukao u zidine grada.

I. Dalm. Prol. brigada kroz to vrijeme izbila je preko ceste i upala u samo mjesto, Malinska iznenadivši rasštrkanog neprijatelja. Do 10.30 časova neprijatelj je potisnut na prostor hotela Strnad koji prostor je bio jako utvrđen i snabdjeven žičanim preprekama.

II bataljon I Dalm. Prol. brigade do 11.00 časova uspio je da ovlada prvim kućama u Omišlju gdje je neprijatelj bio nešto brojniji i rasporedjen nevezano kroz cijelo naselje.

Do 12.00 časova sve jedinice oko Krka, Malinska i Omišlja vodile su jače borbe uništavajući neprijatelja snažnom bacačkom i ostalom vatrom potiskujući neprijatelja na sve uži prostor.

U 12.30 časova uspjevaju djelovi XI Udarne brigade da se preko bedema ubace u sam grad Krk gdje su otpočele ulične borbe za svaku kuću. Neprijatelj je pružao veoma snažan otpor čekajući da bude istjeran ručnim bombama iz svake kuće.²⁷

I proleterska brigada u Malinskoj do 15.00 časova potpuno je zbila neprijatelja zapalivši hotel. Neprijatelj se je držao samo još u prizemlju i velikom bunkeru.²⁸

²⁴ Misli se na engleske jedinice. O njihovu nesudjelovanju u oslobođanju o. Krka i broju i vrstama tih jedinica postoje kontradiktorne viesti. Usp. P. Strčić, *O oslobođenju otoka Krka*, n. dj., str. 65—66.

²⁵ Neprijateljska posada u Baški — ne zna se još kako — doznała je za datum iskrcavanja oslobođilačkih jedinica i unaprijed se pripremila za predaju. Stupila je i u vezu s predstavnicima MNOO (Zbornik, VIII, 3, n. dj., str. 552). U Staroj Baški, međutim, neprijateljski su vojnici pokušali pobjeći čamcem, ali su u zadnji tren zarobljeni (uz slabi otpor). Isto, str. 548.

²⁶ V. bilj. 23.

²⁷ Usp. Đorđe Čulić, *Sjećanja na 17. travnja 1945. na Krku*. Krčki zbornik 7, 1967, str. 307—311.

²⁸ Šime Županović, *Borci nam pišu: »More je bilo krvavo...«*. Iz borbe za Malinsku. Vjesnik, V, 18, 5. V 1945, str. 6.

II bataljon I Dalm. Prol. brigade još je više stisnuo neprijatelja koji se je sakupio u nekoliko posljednjih kuća u Omišlju.

U 16.00 časova na juriš je osvojeno i posljednje uporište u Malinskoj gdje se je neprijatelj očajnički branio dok nisu bili svi do posljednjeg pobijeni.

I. D. Prol. brigada odmah po likvidaciji Malinske uputila je i I. bataljon prema Omišlju da pomogne II bataljonu.

U 17.15 sati jurišem je likvidirano i posljednje uporište u gradu Krku a cijela je neprijateljska posada pobijena.

Nastavljena je bila jedino borba za Omišalj gdje se je neprijatelj uporno držao nastojeći da dočeka mrak.

Oko 20.00 časova likvidirana je i posljednja posada otoka Krka u Omišlju čija je posada većim djelom uništena a samo se manji deo razbjegao.

Tako je u vremenu manje od 24 časova izvršeno iskrčavanje i likvidacija svih neprijateljskih snaga na otoku Krku, neprijatelj potpuno uništen ili zarobljen a sav materijal neoštećen zapljenjen.

Dva bataljona III Prol. brigade uopšte nisu došli do upotrebe.

Po završenoj borbi brigadama je dat zadatak da se prikupe i to

XI brigada imala je posjeti otok radi osiguranja istog.

I. Dal. Prol. brigada da izvrši pokret prema Crikvenici.

Rad pešadijskih jedinica bio je vrlo dobar. Artiljerijske jedinice nisu sudjelovale i ako je bilo predvidjeno prisustvo jedne topovnjače. Pješadija je vrlo dobro koristila svoje teško pešadijsko naoružanje i u tome imala punog uspjeha.

Neprijateljski gubici

Neprijateljski gubici u borbama na Krku bili su:

480 mrtvih od toga 6 oficira i 10 podoficira

131 zarobljenih od toga jedan oficir i 3 podoficira

Gubici u materijalu

Artiljerijsko naoružanje

9 topova od toga jedan dalekometni obalni top, jedan brzometni.

2. p. a. topa

Pešadijsko naoružanje

4 p. k. topa

8 p. a. mitraljeza 20 mm

1 ruski četverocijevni mitraljez

1 ruski teški mitraljez

4 p. k. mitraljeza »Fiat«
20 t. mitraljeza »Breda«
30 puškomitraljeza
2 t. bacača
2 l. bacača
17 strojnica
252 puške
31 pištolj
8 tromblona
20 rezervnih cijevi za puškomitraljez
Municije
71.000 mitraljez. metaka
33.000 pušč. metaka
40 sanduka bacačke municije
42 sanduka p. a. metaka
44 oklopne pesnice
50 tromblonskih granata
85 ručnih bomba
oko jedan vagon razne druge municije
Ostale logorske i razne spreme
20 konja sa spremom
1 radiostanica
7 bicikla
1 motorni čamac
7 pojasa za spasavanje
1 pisača mašina
1 dvogled
6 karata
1 poljska kuhinja
20 lopatica
30 čebadi
17 šatorskih krila
3 magazina razne hrane i sitne spreme
Uništeno
2 dalekometna obalna topa
3 p. k. topa
1 kamion

Vlastiti gubici

16 mrtvih od toga jedan rukovodioč-komesar bataljona
Dobrovoljčić Ante.²⁹
54 ranjenih
Gubitaka u materijalu nije bilo

---

²⁹ Usp. bilj. 11 i tekst u uvodu na koji se odnosi bilješka. Još uvijek nisam utrdio da li se poginuli komesar zvao Dobrovoljčić, Dobrovoljić, Dobrović itd.

Neprijateljske jedinice

U borbama na otoku Krku učestvovale su slijedeće neprijateljske jedinice: 5. baterija 540. MAA, 2. četa 1. bojne Ust. Zdruga, 2. četa 237. Fusil. bataljona i HAKO Fiume.³⁰

Stanje jedinica za daljnju borbu.

Uslijed malih gubitaka i kratkoće trajanja akcije sve jedinice su u potpunosti bile sposobne za daljnju borbu. Neprijateljski garnizoni bili su posve uništeni.

Utrošak municije

Utrošeno je bilo:

Granata za t. bacač	944
Granata za P. k. top 47 mm	112
Granata za Bezuh	94
Tromblonskih granata	365
Puščanih metaka 9.7 mm	57.000
Mitralj. metaka 8 mm	6.400
Metaka za strojnice 9 mm	10.900
Ručnih bomba	455
Metaka za p. k. pušku	120
Signalnih raketa	60

Predlozi za pohvale

Od jedinica istakle su se obe brigade podjednako.

Predlozi za pohvalu i odlikovanja poslat će se naknadno.

Zaključak.

Desant na otok Krk bio je vrlo dobro i brižljivo pripremljen i izведен. Naročito treba istaknuti brzinu s kojom je izvršeno prebacivanje i iskrčavanje trupa na otok što je imalo za posljedicu iznenađenje neprijatelja³¹ i njegovo brzo uništenje. Kako je toga dana na koji je bilo određeno iskrčavanje duvala jaka bura to se desant nije izvršio u napred određeni dan već slijedeći dan. Iz ovog se može izvesti da se mora strogo voditi računa o vremenskim prilikama na pojedinim sektorima obale kao i o dobi godine kada se vrši desant. U slučaju da se je raspolagalo sa većim brodovima desant je mogao biti izvršen na zapadnoj obali gdje vlada zatišje prilikom duvanja severnih vjetrova.

Izdate zapovjesti prema stvorenoj odluci bile su izdane blagovremeno i odgovarale su stvarnoj situaciji.

³⁰ Zapravo su to 5. baterija 540. Marineartillerieabteilung, 2. četa 1. bojne 23. ustaškog zdruga, 2. četa 237. füselirskog bataljona i jedinica mornara »Haffenkommandatur Fiume«.

³¹ Neprijatelj u Baški nije bio iznenađen. Usp. bilj. 25.

Rukovodioci su pravilno rukovodili sa svojim jedinicama. Promjena odluke štaba 1. Prol. Dal. brigade u pogledu pojačanja napada na Omišalj bila je pravilna i potrebna samo je donekle zakasnila.

Primjećeno je da bi bila potrebna brza i sigurnija veza sa avijacijom jer je ovog puta uzalud bio izgubljen jedan sat čekajući avijaciju i topovnjaču koja nije stigla.^z

Medjusobno potpomaganje teškim pešadijskim naoružanjem naročito bacaćima i flakovima bilo je veoma dobro i efikasno. Korisno su bile upotrebljavane oklopne pesnice Bezuh.

Telefonska veza kroz čitavo vrijeme operacije dobro je funkcionala dok je radio veza zbog smetnji bila nešto slabija.

Evakuacija ranjenih i popuna municijom bila je blagovremena.

Operacija kao cjelina može poslužiti kao primjer dobrog vođenja i visokog morala vojske.

Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

Načelnik, operat. odelenja
Pukovnik
(Miloš Šumonja)
M. Šumonja

Načelnik štaba
generalmajor
(Pavle Jakšić)
P. Jakšić

**MINISTARSTVO NARODNE ODBRANE
DEMOKRATSKE FEDERATIVNE JUGOSLAVIJE**

**G E N E R A L S T A B
JUGOSLOVENSKE ARMije
OPERATIVNO ODELENJE**

Pov. Br. 180

16/VI 1945 god.

BEOGRAD^u

^z V. bilj. 24.

^u Pečat s državnim grbom; riječi, odnosno brojevi Pov. 180 i 16/VI 5 upisane su tintom.

R I A S S U N T O

RELAZIONE DEL COMANDO DELLA IVa ARMATA AL QUARTIER GENERALE DELL'ARMATA JUGOSLAVA SULLA LIBERAZIONE DELL'ISOLA DI KRK (VEGLIA) NEL 1945

Il documento pubblicato dall'Autore è conservato nell'Archivio dell'Istituto storico-militare di Belgrado e consiste nella relazione del Comando della IVa armata inviata, in data 27 maggio 1945, al Quartier generale dell'Armata jugoslava.

La relazione inerente ai preparativi e alla liberazione della maggiore isola dell'Adriatico, quella di Krk (Veglia), avvenuta il 17 aprile 1945, offre una descrizione del fronte e del corso delle operazioni, fornisce i dati sull'entità delle unità jugoslave e avversarie e delle perdite di ambo le parti ,nonché la conclusione del Comando sull'avvenimento.